
Evoluția șomajului

Prof. Constantin ANGHELACHE PhD (actincon@yahoo.com)

Bucharest University of Economic Studies / Artifex University of Bucharest

PhD Student Marius-Cristian RADUT (radutmc@gmail.com)

Bucharest University of Economic Studies

PhD Student Denis-Arthur STRIJEK (denis.strijek@gmail.com)

Bucharest University of Economic Studies

Abstract

Șomajul este un indicator care nu cunoaște dinamici fulminate sau exponențiale, populația românească care își pierde locul de muncă și un anumit nivel al veniturilor, are ca alternativă doar căutarea veniturilor ceva mai mari doar pe plan extern. Acest lucru face deficitul de forță de muncă calificată să fie din ce în ce mai greu de acoperit având în vedere retragerea voluntară a unor șomeri de pe piața forței de muncă. De asemenea, există riscul ca printr-un șomaj constant și de durată ridicată, numărul șomerilor neînregistrați să sporească numărul angajaților în zona gri sau neagră a economiei. Articolul utilizează date oficiale furnizate de Institutul Național de Statistică, care ne arată un trend de stabilizare a ratei șomajului la rate mai ridicate față de perioada anterioară crizei Covid-19, ceea ce ne duce cu gândul că pe piața forței de muncă din România o serie de salariați sunt înlocuiți cu angajați din alte zone ale lumii, sau că ne aflăm în fața unui indiciu care ne sugerează o diminuare a activităților economice sau că nivelul actual al remunerațiilor oferite începe să fie la un nivel prea erodat de ratele mari ale inflației din ultima perioadă, șomerii alegând retragerea de pe piața muncii și să migrezeze în zona economiilor subterane.

Cuvinte cheie: *șomaj, productivitatea muncii, salariați, indicatori, crize.*

Clasificarea JEL: E20, E30

Introducere

În acest articol am pornit de la principalele aspecte teoretice și metodologice cu privire la piața forței de muncă din România în general și la numărul și rata șomajului în particular, punând accentul pe cum au evoluat în ultima perioadă o serie de indicatori economici.

Acest articol prezintă indicatorii relevanți ai pieței muncii și cum variază pe termen scurt, mediu și lung. Rata șomajului, deși este unul din indicatorii care prezintă dinamici modeste de la o perioadă de referință la alta, este un indicator important ce trebuie tratat cu importanța cuvenită,

iar analizele care se fac asupra pieței muncii ne sugerează o problemă complexă a pieței muncii românești, care prezintă problematica persoanelor plecate la muncă în alte state membre ale Uniunii Europene, nivelul redus de formare profesională, reconversie neadaptată cerințelor pieței muncii sau lipsa totală, în unele cazuri, problematica veniturilor mici, retragerea șomerilor în zona economiei nefiscalizate și multe altele.

Articolul urmărește să atragă atenția către importanța și necesitatea investițiilor în economie și asupra importanței creșterii producției, pentru a crea noi locuri de muncă pentru forța de muncă neutilizată. Totodată, autorii doresc să atragă atenția și asupra faptului că în prezența unor investiții este necesar și un efort cu modul cum se structurează și se organizează învățământul dual, a unităților de învățământ superior și profesional. Pentru că prin creșterea calității muncii se poate obține sporirea calității producției și implicit o reducere a prețurilor de producție, care ar putea asigura competitivitatea produselor destinate cu precădere exportului.

De asemenea, observăm că deși avem permanent un număr peste 400.000 de șomeri înregistrați, există în continuare un deficit de forță de muncă calificată în România. De asemenea, pe lângă șomerii înregistrați există și șomeri care se află în șomaj de o perioadă îndelungată și care nu caută de muncă pe piața românească.

În viitor trebuie să încercăm să luăm măsuri care să structureze mai bine învățământul românesc, să reușească să se conecteze cu realitățile economice actuale, să formeze oameni calificați pentru domeniile aflate în deficit de forță de muncă și să reușească să rețină și să atragă tinerele talente, pentru că odată pregătiți în străinătate, studenții români cu greu găsesc motive să se întoarcă să dezvolte societatea românească.

Literature review

Krueger, A.B., Mueller, A. (2010) au publicat o lucrare care arată care este intensitatea căutării unui loc de muncă în rândul șomerilor și care este timpul dedicat pentru găsirea unui loc de muncă în Statele Unite ale Americii și țările din Europa. Moscarini, G., Postei-Vinay, F. (2012) au abordat în lucrarea lor contribuția angajatorilor mari și mici la crearea de locuri de muncă în perioadele de șomaj ridicat și scăzut, exploatând mai multe seturi de date din Statele Unite, Danemarca și Franța. Agrawala, A., Matsab, D. (2013) au publicat o lucrare care prezintă cum aleg firmele politicile financiare pentru a atenua expunerea lucrătorilor la șomaj. Couch, K.A., Reznik, G., Tamborini, C.R., Iams, H. (2013) au vorbit despre implicațiile economice ale șomajului de lungă durată, despre sănătate, câștiguri, invaliditate și mortalitate. Oster, E., Shoulson, I. and Dorsey, E., (2013) abordează tema speranței de viață

limitată, vorbesc despre investiții în sănătate și capitalul uman. Kroft, K., Notowidigdo, M.J. (2016) studiază dacă asigurările de șomaj ar trebui să varieze în funcție nivelul ratei șomajului. Maestas, N., Mullen, K., Powell, D. (2016) abordează în lucrarea lor care sunt efectele îmbătrânirii populației asupra creșterii economice și productivității.

Metodologie

Sursa datelor este reprezentată de cercetarea efectuată de Institutul Național de Statistică, vorbim astfel de statistici oficiale, realizate trimestrial, mai exact sunt date ce constituie Cercetarea statistică asupra forței de muncă în gospodării (AMIGO), cercetare realizată conform tuturor reglementărilor europene.

Conform Biroului Internațional al Muncii (BIM) șomerii reprezintă populația sau persoanele cu vârste cuprinse în intervalul 15-74 de ani, împliniți, la sfârșitul săptămânii de referință și care îndeplinesc cumulativ trei mari condiții:

- pe parcursul săptămânii de referință nu erau ocupate;
- aveau disponibilitatea de a muncii sau erau disponibile ocupării unui loc de muncă remunerat sau erau dispuse să desfășoare o activitate independentă într-un termen de două săptămâni după săptămâna de referință;
- au făcut demersuri concrete sau au cautat activ un loc de muncă timp de patru săptămâni pentru a găsi un loc de muncă sau urmează să înceapă activitatea în cele trei luni de la sfârșitul săptămânii de referință.

Dacă vorbim despre șomaj, în mod obligatoriu vorbim despre populația activă, respectiv despre populația ocupată, dar și despre șomerii înregistrați, respectiv despre rata șomajului.

Populația activă are o definiție economică care însumează toate persoanele care furnizează forță de muncă disponibilă pentru a produce bunuri și servicii în timpul unei perioade de referință și include populația ocupată.

Referitor la populația ocupată, putem spune că aceasta este compusă din totalitatea persoanelor care au o vârstă cuprinsă între 15 și 89 de ani, împliniți, la sfârșitul perioadei de referință și au lucrat cel puțin o ră plătită sau pentru obținerea unui profit, incluzând aici lucrătorii familiali care colaborează la întreprinderile de tip familial.

De asemenea, sunt incluși în rândurile populației ocupate, persoanele care au fost temporar absente de la muncă în cursul săptămânii de referință, dar care au legături formale cu locul unde muncesc. Prin legături formale înțelegem, persoanele care sunt absente din cauza concediilor de odihnă, modului cum este organizat programul de lucru, concediile medicale, cele de maternitate sau paternitate, persoanele aflate în proces de formare profesională la locul de

muncă, persoanele care se află în concediu pentru creșterea copilului și care au dreptul la venit sau al căror concediu pentru creșterea copilului ar trebui să dureze cel mult 3 luni. Totodată, sunt incluși și lucrătorii sezonieri aflați în extrasezon, dar care îndeplinesc în continuare sarcini și îndatoriri pentru locul de muncă sau întreprindere, excepție făcând îndeplinirea obligațiilor legale sau administrative. Persoanele care absentează cel mult 3 luni de zile din alte motive nu își pierd locul în rândul populației ocupate.

Tot din rândul populației ocupate mai fac parte și persoanele care produc bunuri agricole destinate comercializării sau schimbului în natură, în cea mai mare parte, fiind excluși începând cu anul 2021, persoanele care produc bunuri agricole destinate exclusiv sau majoritar auto-consumului.

Șomerii înregistrați sunt persoanele aflate în evidența Agenției Naționale pentru Ocuparea Forței de Muncă (ANOFM), beneficiare de protecție socială, însă nu prezintă comparabilitate cu șomajul lunar conform definiției internaționale, deoarece metodele de măsurare, conceptele și definițiile sunt din sfere de cuprindere diferite. Totuși analiza ambelor serii de date oferă o imagine mai clară asupra pieței românești a forței de muncă.

Rata șomajului este raportul între numărul șomerilor și numărul populației active.

Referitor la metodologia de estimare, putem spune că în statistica oficială se utilizează metode econometrice care nivelează exponențial seriile de date care prezintă tendințe de liniaritate. Valorile estimate sunt derivate din datele asupra forței de muncă din gospodării, se utilizează coeficienți de netezire pentru corectarea nivelului și tendințelor seriilor brute.

Datele sunt prezentate în formă ajustată sezonier, cu metoda TRAMO/SEATS, iar pentru indicatorii coresepunzători categoriei tinerilor (15 – 21 de ani), seriile obținute prezintă un grad ridicat de volatilitate.

Datele furnizate sunt provizorii și sunt revizuite periodic și anual, seriile ajustate sezonier și trendul sunt revizuite ca efect al reestimării parametrilor modelului ARIMA, după publicarea primei luni a anului.

Date, rezultate și discuții

Rata șomajului a fost în scădere cu 0,1 puncte procentuale, în luna octombrie 2023 comparativ cu luna septembrie 2023, atingând valoarea de 5,4%. Rata șomajului în rândul bărbaților a fost cu 0,6 puncte procentuale mai mare decât la femei.

Evoluția ratei șomajului

Figura nr. 1

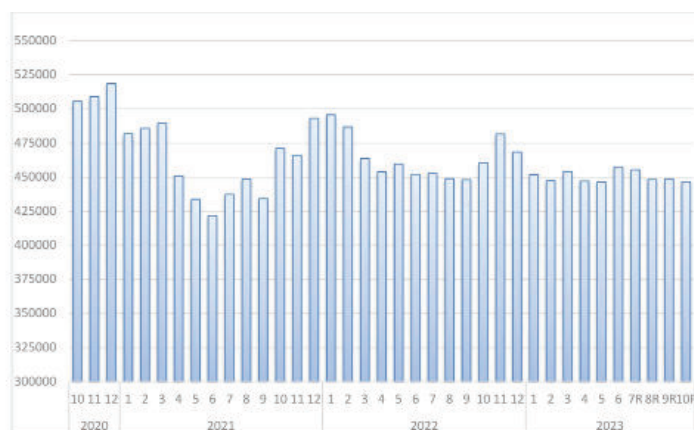

Sursa datelor: Institutul Național de Statistică

Numărul estimat al șomerilor cu vârstă cuprinsă între 15 și 74 de ani a fost în luna octombrie 2023 de 446,5 mii persoane, în scădere față de luna septembrie 2023, când au fost înregistrați 448,7 mii șomeri. De asemenea, scădere a fost și față de luna octombrie 2022, când au fost înregistrați 460,6 mii șomeri.

Evoluția numărului de șomeri în perioada octombrie 2020 – octombrie 2023

Figura nr. 2

Sursa datelor: Institutul Național de Statistică

Rata șomajului pe sexe indică o diferență de 0,6 puncte procentuale între bărbați și femei, cu o rată a șomajului de 5,7% în rândul bărbaților și 5,1% în cazul persoanelor de sex feminin.

Ceea ce este de reținut este faptul că, șomajul în rândul tinerilor, cu vârste cuprinse între 15 și 24 de ani se menține la un nivel ridicat, de 21,1% în rândul populației de sex masculin și de 18,5% în rândul populației de sex feminin.

**Evoluția numărului de șomeri
în perioada octombrie 2020 – octombrie 2023**

Tabelul nr. 1

	2022			2023									
	Oct.	Nov.	Dec.	Ian.	Feb.	Mar.	Apr.	Mai	Iun.	Iul.	Aug.	Sept.	Oct. ^P
Total													
15-74 ani	5,7	5,7	5,6	5,6	5,5	5,5	5,5	5,5	5,6	5,6 ^R	5,5 ^R	5,5 ^R	5,4
15-24 ani	22,2	22,2	22,2	21,7	21,7	21,7	22,3	22,3	22,3	21,1	21,1	21,1	..
25-74 ani	4,5	4,7	4,5	4,5	4,5	4,5	4,5	4,5	4,5	4,6 ^R	4,5 ^R	4,5 ^R	4,5
Masculin													
15-74 ani	6,2	6,1	5,9	5,9	5,7	5,9	5,8	5,9	5,9	5,8 ^R	5,8 ^R	5,8 ^R	5,7
15-24 ani	21,6	21,6	21,6	20,4	20,4	20,4	21,2	21,2	21,2	22,5	22,5	22,5	..
25-74 ani	5,1	4,9	4,7	4,8	4,7	4,9	4,9	4,9	4,8	4,7 ^R	4,5 ^R	4,6 ^R	4,6
Feminin													
15-74 ani	4,9	5,3	5,3	5,2	5,2	5,0	5,1	5,0	5,2	5,4 ^R	5,1 ^R	5,1 ^R	5,1
15-24 ani	23,1	23,1	23,1	24,2	24,2	24,2	24,1	24,1	24,1	18,5	18,5	18,5	..
25-74 ani	3,8	4,3	4,2	4,2	4,2	4,0	4,0	4,1	4,1	4,5 ^R	4,5 ^R	4,5 ^R	4,4

Sursa datelor: Institutul Național de Statistică

Pentru persoanele cu vârste cuprinse între 25 de ani și 74 de ani, rata șomajului a fost estimată la un nivel de 4,5% în luna octombrie 2023, fiind 4,4% în rândul persoanelor de sex feminin și 4,6% în rândul persoanelor de sex masculin.

Proportional ponderea șomerilor cu vârsta cu prinsă în intervalul 21-74 de ani, reprezintă în luna octombrie 2023, 77,6% din numărul total estimat al șomerilor din luna octombrie 2023.

Concluzii

Rata șomajului, deși are variații destul de mici pe perioade îndelungate, ne poate arăta care este trendul în economie, iar printr-o capacitate ridicată de absorbție a șomerilor putem înțelege că se intenționează creșterea producției în anumite ramuri economice. De partea cealaltă, putem trage concluzia că având în vedere variațiile mici ale ratei șomajului din ultimele luni, economia simte nevoia unor stimuluri care să revitalizeze entuziasmul producției sau al productivității.

Programele guvernamentale ar trebui să plece de la nevoile celor care nu găsesc locuri de muncă și să găsească o formă să îi sprijine să își crească veniturile și nivelul de viață, iar pentru aceasta este nevoie de investiții și de sprijinirea activităților economice, care nu se poate realiza prin creșteri de taxe. Totodată, reconversia profesională ar fi necesar să se realizeze cu rezultate mai bune, pentru că nu putem ignora faptul că o serie din locurile de muncă oferite de economie rămân uneori neaccesate.

Problema ratei șomajului în rândul tinerilor este în continuare la un nivel ridicat și poate ar fi bine ca prin educație sau prin sistemul de învățământ am putea să pregătim oameni pentru zona industrială. De asemenea, nu trebuie să neglijăm faptul că durata de înregistrare a șomerilor poate împinge forța de muncă spre zone care oferă venituri salariale mai bune, de tipul celor din străinătate, spre zona subterană a economiei naționale. Având în vedere că statul nu reușește să acționeze pentru creșterea colectării e cam greu de crezut că odată ajunși în această zonă forța de muncă o să prezinte un deznodământ diferit.

Bibliografie

1. Agrawala, A., Matsab, D. (2013). Labor unemployment risk and corporate financing decisions. *Journal of Financial Economics*, 108 (2), May, 449-470
2. Couch, K.A., Reznik, G., Tamborini, C.R., Iams, H. (2013). Economic and Health Implications of Long-Term Unemployment: Earnings, Disability Benefits, and Mortality. *Research in Labor Economics*, 38, 259-305
3. Kroft, K., Notowidigdo, M.J. (2016). Should Unemployment Insurance Vary with the Unemployment Rate? Theory and Evidence. *Review of Economic Studies*, 83(3), 1092-1124
4. Krueger, A.B., Mueller, A. (2010). Job Search and Unemployment Insurance: New Evidence from Time Use Data. *Journal of Public Economics, Journal of Public Economics*, 94 (3-4), 298– 307
5. Maestas, N., Mullen, K., Powell, D. (2016). The effect of population ageing on economic growth, the labor force and productivity. *National Bureau of Economic Research, Cambridge, Working Paper no. 22452*

-
6. Moscarini, G., Postei-Vinay, F. (2012). The Contribution of Large and Small Employers to Job Creation at Times of High and Low Unemployment. *American Economic Review*, 102 (6), 2509-2539
 7. Oster, E., Shoulson, I. and Dorsey, E., (2013). Limited Life Expectancy, Human Capital and Health Investments. *American Economic Review*, 103 (5), pp1977–2002.
- ***www.insse.ro – official site of the National Institute of Statistics of Romania